

Bönsöndagen

2 Årg. Ev. Luk. 11:1-13

I.N.J

"Herre, lär oss att be". Så inleds evangeliet idag på bönsöndagen – med en bön – en bön om hjälp – hjälp med att be. Märkligt kan det tyckas. Lärjungarna hade ju bett sedan barnsben. Inte bara morgon och kväll, utan flera gånger om dagen. Så varför be om hjälp? Jo, de hade sett på Jesus när han bad. Det står uttryckligen att det var efter att Jesus hade *"stannat på ett ställe för att be"*, som en av dem kom med sin begäran. Jesu sätt att be måste ha varit annorlunda. Han bad inte av tvång. Det var heller inte inlärt. Det var inget bönrabbel, utan ett personligt, innerligt och frimodigt samtal med Gud själv. Jag tror de nästan kände sig som nybörjare i bönen. Hursomhelst. En sak var klar: De behövde Jesu hjälp: *"Herre, lär oss att be"*.

Jag tror att även vi kan känna oss som nybörjare i bönen trots att vi har bett sedan barnsben. Kanske tycker vi att det är lite pinsamt att be om hjälp. Vi är ju vuxna människor. Ja, må så vara. Men inte inför Gud. Inför honom är vi små jollrande barn, som inte kan tala rent. Det är därför Jesus formulerar en bön åt oss – där han liksom lägger orden i munnen på oss och lär oss det rätta bönespråket.

Bönen som Jesus gett oss känner vi ju igen. "Herrens bön" eller "Vår Fader" kallas den. Och den börjar med ett lika viktigt som innerligt tilltal, nämligen: "Fader". Det är så vi får be: Som barn till sin far – troskyldigt och förtröstansfullt – utan rädsla och med stor frimodighet. Lärjungarna måste ha "hajat till" när de hörde det. "Fader"? Så fick ingen enskild tilltala Gud. Ja, själva gudsnamnet i sig var ju så heligt att det inte fick uttalas. Jesus har ändrat på den saken. Vi får säga "far" till Gud. (Kanske jag som en parentes måste infoga, att det inte betyder att Gud är en man. Gud har inget kön. Att han kallas vår fader, betyder helt enkelt bara det, att han är stor och att vi är små. Och framförallt: Vi klarar oss inte utan honom). Slut parentes!

Detta att vi är som barn inför Gud, det är svårsmält. Det tyckte Jesu första lärjungar också. De tävlade ju till och med om vem av dem som var störst. Gång på gång ställer Jesus därför fram barnet – inte för att vi skall ha barnsliga tankar om Gud – inte för att barn är gulliga och oskuldsfulla – utan för att de är beroende i allt av sina föräldrar. Vi som är så upptagna av att skaffa oss meriter och som skrivit mer än ett CV för att visa hur duktiga vi är, vi får alltså lära om. Vi måste bli små, beroende, mottagande. Det är så alla äkta bön tar sin början: Inte att man spänner bönemusklerna inför Gud, skanderar sina böner eller låter som en segertrumpet inför honom. Nej, ett enkelt: "Fader" är vad han önskar.

Jag kommer till att tänka på en berättelse om en präst som satt och förberedde sin söndagspredikan. Det gick inte särskilt bra. Han suddade. Rättade. Rev sönder konceptet och skrev om. Irritationen steg i studerkammaren. Rätt som det var stod hans son vid skrivbordet och lutade sig mot hans axel. "Vad vill du?" fråste prästen ilsket! Och pojken svarade så avväpnande att all irritation med ens försvann. "Pappa, jag vill bara vara nära dig". Så, skall vårt gudsförhållande vara. Det är vad Jesus menar när han säger: "*När ni ber skall ni säga: Fader*". Det är att hålla Guds namn heligt och då öppnas också dörrarna till Guds rike. Precis som han själv har sagt: "*Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in*" (Mark.10:15).

Som vi märker av fortsättningen av bönen, så uppmuntrar oss Jesus att be om allt vad vi behöver. Vi får be Gud om både smått och stort och inte hålla undan något. "*Låt honom veta alla era önskningar*" (Fil. 4:6). Visst är väl risken stor att vi som oförståndiga barn ber oförståndiga böner, låter vår själviskhet och våra omogna begär styra och glömmet det viktigaste. Men det är en risk Gud tar. Han visar stor tålmodighet. Och genom att vägra att ge oss det som är till skada för oss, visar han sitt verkliga fadershjärta. Precis som jordiska föräldrar gör. Du som har barn har väl aldrig gett dem allt det pekar på? Du har väl aldrig sagt: Jag älskar dig så mycket att jag inte bryr mig om vad du gör? Ingen kärleksfull förälder låter barnen leka med förskäraren eller tillåter dem att bygga kojor på E-6:an?

Nej, det förstår vi nog! Men om vi nu är barn, skall vi då verkligen behöva be om det självklara? "*Ger oss var dag vårt bröd för dagen som kommer*" – eller som det heter i den ekumeniska översättningen av Herrens bön – "*Ge oss det bröd vi behöver*"? Goda föräldrar ger väl sina barn mat, utan att de behöver be om det! Jo, det är riktigt. Men vad är det Jesus syftar på när han talar om "*bröd för dagen som kommer*" eller "*det bröd vi behöver*"? Ja, det handlar inte bara om mat i jordisk bemärkelse. Vi anar att det är om ett annat bröd det handlar, om "*livets bröd*" – det som vi får ta emot varje gång vi firar nattvard. Det är så lätt att bli jordisk och krass i sin bön och glömma själen. "*Men*", som Jesus säger på ett annat ställe: "*brödet som kommer ner från himlen är sådant att den som äter av det inte skall dö*" (Joh. 6:50). Så gott att Jesus påminner oss om vikten av den bönen. Vi behöver "*alltid*" det himmelska brödet (Joh. 6:34). Liksom vi behöver förlåtelse! De orden hade väl inte kommit med på vår bönelista, om inte Jesus påmint oss om dem. Som kristna lever vi i och av förlåtelsen. Och vi är kallade att förlåta "*de som står i skuld till oss*". Jag håller med om att det ibland kan vara en svårt att förlåta. Och just därför behövs bönen. Förlåtelsen kommer vi inte förbi. Nej, "*förlåt varandra, liksom Gud har förlåtit er i Kristus*" (Ef. 4:32)

Så kommer en bönepunkt till som är så lätt att glömma bort: "*Utsätt oss inte för prövning*". Hur skall vi förstå den bönen rätt? Jo, det handlar om självisikt. Jesu

första lärjungar sakande den. De ville ju vara stora, rediga och dugande representer för Guds rike. Det räcker att ta Petrus som exempel. Du kommer väl ihåg vad han lovade Jesus: *"Med dig, herre, är jag beredd att gå både i fängelse och i döden."* (Luk 22:33). Och vi vet ju hur det slutade. Petrus stod inte pall i prövningens stund. Han förnekade Jesus. Vad bönen *"utsätt oss inte för prövning"*, vill påminna oss om, det är vår egen svaghet. Vi behöver hjälp också här. Därför är den här bönen en bön som gör oss ödmjuka, som får oss att säga: Gud, låt mig inte möta mer svårigheter än jag klarar av.

Så gott att det är Jesus som gett oss de här bönepunkterna. Skulle vi skrivit ned dem själv, ja det hade blivit ett helt annat "Vår Fader". Men nu har vi Jesu version. Och det är den som gäller. Även när de blir tröttsamt för oss att be. Jesus känner oss alltför väl. Därför tillfogar han några uppmuntrande ord så att vi håller bönen igång, *"utan att förtröttas"*, d.v.s. är uthålliga – även de gånger bönen verkar utsiktslös - då du inte erfar Guds närhet, när allt är tyst och tomt och hjärtat känns lika dött som en träbit. Tänk då på att bön aldrig är meningslös. Nej, som Jesus säger: *"Be, så skall ni få. Sök, så skall ni finna. Bulta, så skall dörren öppnas"*.

Tänk en stund på andningen. Bönen är ju det kristna livets andedräkt. Bara för att du inte känner och upplever något särskilt när du andas, slutar du väl inte upp att andas för det? Nej, liksom andningen fortgår så länge vi lever, så skall bönen göra det. Som jag sade: Bönen är aldrig utan mening. Gud hör vår bön. Men inte alltid gör han som vi vill. Gud är ingen missunnsam snåljåp. Inte heller ondsint. Han ger oss aldrig *"ormar"* eller *"skorpioner"*. Han vill bara ge oss det bästa. Inget annat. Hela bönen "Vår Fader" visar ju det. Och det allra bästa – som du kanske aldrig bett om – därför att du kanske tänker: Äsch, vad skall jag med det till? – det nämner Jesus sist i evangeliet idag: helig Ande. Det är ju när Anden kommer oss nära som han *"själv vittnar tillsammans med vår ande om att vi är Guds barn"* (Rom 8:16). Så, varför inte be om det bästa först, så kommer allt det andra sedan. Vi har ju Jesu ord på det. Amen.

Psalmer: 238, 214, 209, 399, 8
S:t Clemens, 2025-05-25